

ДЕПОЗИТАРНІ РОЗПИСКИ: ПЕРЕВАГИ ТА НЕДОЛІКИ ВИКОРИСТАННЯ ВІТЧИЗНЯНИМИ ІНВЕСТИТОРАМИ ТА ЕМІТЕНТАМИ

Федорова Інна Миколаївна

Студентка спеціальності «Облік і аудит»

Науковий керівник: Багдіян С.В., старший викладач кафедри бухгалтерського обліку, аналізу та аудиту

Одеський національний університет імені І.І. Мечникова

(Одеса, Україна)

Депозитарні розписки відносяться до емісійних цінних паперів, тобто до цінних паперів, що посвідчують однакові права їх власників у межах одного випуску стосовно особи, яка бере на себе відповідні зобов'язання (емітента).

Депозитарні розписки являються вторинними цінними паперами, які можуть бути випущені у обіг, як у вигляді сертифіката, так і в без документарній формі. Депозитарні розписки випускаються великим банком-депозитарієм і засвідчують право власності на акції іноземної компанії, які депоновані у цьому банку.

Базовим активом депозитарних розписок являються акції. В Україні не можуть вважатися базовими активами депозитарних розписок похідні цінні папери, деривативи та інші фінансові інструменти.

В Україні, на відміну від світового досвіду, не прийнято жодного чинного нормативного акта, який би чітко регламентував операції з депозитними розписками. Був розроблений та представлений лише законопроект «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регульованих ринків та деривативів», згідно з яким депозитарні розписки рекомендовано віднести до емісійних цінних паперів [1].

Виникнення депозитарних розписок і попит на них з боку інвесторів пов'язано з тим, що в багатьох країн світу існують

обмеження для більшості інвесторів на купівлю акцій на закордонних фондових біржах чи вкладення коштів в активи, номіновані в іноземній валюті. Для тих інвесторів, на яких обмеження не поширюється, витрати, пов'язані з придбанням іноземних активів, нерідко є обставиною, що утримує від виходу на закордонні ринки цінних паперів. Тому саме через купівлю емітованих депозитарних розписок, вітчизняні інвестори мають можливість вільно інвестувати грошові кошти в цінні папери іноземних компаній в різних країнах світу, долаючи законодавчі перешкоди.

Необхідно також підкреслити, що купівля депозитарних розписок пов'язана з наявністю традиційного ризику, який супроводжує будь-які інвестиції в цінні папери, а саме ризику країни та валютного ризику. Вплив ризику країни обумовлений прив'язаністю депозитарних розписок до іноземних базових активів.

В міжнародній фінансовій практиці розрізняють такі види депозитарних розписок як: (1) Американські депозитарні розписки; (2) Глобальні депозитарні розписки; (3) Європейські депозитарні розписки [2, с. 34].

Використання світового досвіду залучення іноземних інвестицій за допомогою технології американських депозитарних розписок особливо актуальне для України, оскільки від рівня залученого капіталу, зокрема іноземного, залежить ефективність функціонування економіки, її подальший розвиток.

Безпосередній випуск депозитарних розписок під акції емітента-резидента України або створення материнської компанії в країні майбутньої емісії і випуск депозитарних розписок вже на акції цієї компанії – являються основними способами виходу на іноземний ринок капіталу для вітчизняних емітентів через механізм випуску депозитарних розписок.

Для випуску депозитарних розписок вітчизняним емітентам необхідно звернутись до Національного депозитарію України, який володіє винятковим правом укладати кореспондентські відносини з міжнародними депозитаріями та депозитаріями інших країн. Однак, на сьогоднішній день, перелік таких країн з якими Україна уклала кореспондентські відносини дуже обмежений. Для вітчизняного емітента, що має намір випустити, наприклад, Американські депозитарні розписки, ще одним способом випуску депозитарних розписок може бути використання послуг фінансових установ (банків), що мають кореспондентські відносини з основними учасниками ринку Американських депозитарних розписок, а саме The Bank of New York Mellon (BNYM), Deutsche Bank, тощо. На українському ринку цінних

паперів такою фінансовою установою, як приклад, може виступати нідерландський банк ІНГ Банк Україна, який має кореспондентські відносини з усіма глобальними учасниками ринку Американських депозитарних розписок.

Обіг депозитарних розписок дозволяється після реєстрації Національною комісією з цінних паперів та фондового ринку звіту про результати розміщення депозитарних розписок та видачі свідоцтва про реєстрацію випуску депозитарних розписок. Строк обігу депозитарної розписки не може перевищувати строку обігу цінних паперів, які є базовим активом депозитарної розписки.

Для українських емітентів випуск депозитарних розписок дає можливість реалізувати свої цінні папери не тільки у США, але і на фондових ринках інших країн, включаючи (якщо тип проекту це дозволяє) допуск до лістингу на фондових біржах інших країн (на Нью-Йоркській фондовій біржі, Американській фондовій біржі, в Автоматичній системі котирування національної асоціації дилерів цінних паперів (NASDAQ)), як наслідок залучити іноземний капітал для вирішення стратегічних завдань, що ставляться перед компаніями. Також, за допомогою механізму випуску депозитарних розписок, вітчизняна компанія-емітент, яка, наприклад, має проект виходу на міжнародний ринок товарів та намір експортувати свою виготовлену продукцію в ті країни, де здійснюється продаж його депозитарних розписок, отримує можливість збільшити інтерес до товарів своєї компанії за кордоном, і як наслідок, підняти вартість на свої цінні папери на українському фондовому ринку та диверсифікувати ризики інвестування [3, с. 259].

Як інвестори, так і емітенти отримують численні переваги при використанні депозитарних розписок. Зокрема, вітчизняні емітенти отримують комерційні (розширення ринку пропозиції своїх цінних паперів; підвищення ліквідності акцій емітента на внутрішньому і міжнародних ринках за рахунок поліпшення іміджу компанії і визнання її серед інвесторів), фінансові (вихід на міжнародний ринок капіталів; стабілізація або підвищення котирувань акцій емітента) та стратегічні (розширення кола потенційних інвесторів; отримання дієвого механізму і вигідного інструменту для злиття і придбань) переваги. Основні переваги для інвесторів полягають в тому, що рівень витрат, пов'язаний з торговими операціями та зберіганням, нижчий, ніж у разі прямої купівлі акцій на іноземних ринках; інвестиції у депозитарні розписки зазвичай знижують ризик і збільшують дохідність; власник депозитарних розписок може укладати угоди купівлі-продажу за межами країни емітента, що звільняє їх від сплати

місцевих податків, тощо.

Література:

1. Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо регульованих ринків та деривативів: Проект Закону України від 20.11.2015 р. - [Електронний ресурс]. – Режим доступу: http://search.ligazakon.ua/l_doc2.nsf/link1/JH2P600V.html
2. Попова А.В. Поняття, ознаки і класифікація депозитарних розписок / А.В. Попова // Вісник КНУ імені Тараса Шевченка. – 2009. – № 80. – С. 34-36.
3. Петик М.І. Залучення фінансових ресурсів на фінансових ринках шляхом випуску депозитарних розписок / М.І. Петик, Н.М. Левус // Науковий вісник НЛТУ України. – 2013. - Вип. 23.10. - С. 258-264.